

3. 5, 28, 5. रत्नम् दत्तम् आयुषि 7, 14, 4. 16, 4, 7. दत्तं ते भद्रमर्षोषि परा य-
त्नं सुवामि ते RV. 10, 137, 4. 2. अयं दत्ताय साधनः 9, 105, 3. 62, 29. 5, 20,
3. दत्तायां दत्तपतिः 1, 93, 6. 56, 2. — b) geistiges Vermögen, Geisteskraft;
Fähigkeit, Anlage: दत्तश्च मे बलं च मे (MABDH.: ज्ञानेन्द्रियकौशलम्) VS.
18, 2. नि त्वा (अग्ने) दधे वीरेण्यं दत्तस्येष्ठा RV. 3, 27, 10. दत्तस्य पूर्भिः 5, 66,
4. इषिरे दत्तमाशाते 68, 4. 1, 13, 6. यः सोम सख्ये तवं राणादेव मर्त्यः । तं
दत्तः सचते कविः 91, 14. अचिन्ती यच्चक्रमा दैव्ये जने दीनेदत्तैः प्रभृती पु-
ष्वता 4, 34, 3. अचिन्तसं चिञ्चतयत्ति दत्तैः 7, 60, 6. अग्ने दत्तैः पुनीहि नः 9,
67, 26. यूयं हि ष्ठा रथ्या नस्तनूनां यूयं दत्तस्य वचसो बभूव 6, 31, 6. उभा
हि दत्ता भिषज्ञा मयोभुवोभा दत्तस्य वचसो बभूवयुः 8, 73, 1. — c) Willens-
kraft, Wille; Gesinnung; दत्त and क्रतु (oder चित्ति) Wille und Verstand
bilden zwei Grundvermögen der Seele (मनस्). आ तं रतु मनः पुनः क्रवे
दत्ताय ज्ञीवसे RV. 10, 57, 4. AV. 6, 19, 2. 18, 2, 23. अयंसां दत्तं मनसा ज-
गृयात् RV. 10, 31, 2. भद्रं नो अयि वातय मनो दत्तमुत क्रतुम् 23, 1. अथा
ह्यग्ने क्रतौर्भद्रस्य दत्तस्य साधाः । रथीकृतस्य वृक्तो बभूय 4, 10, 2. प्र वः
सुतासो हरयत् पूर्णाः क्रवे दत्ताय कृषयत् पीताः 37, 2. असात्रि ते जनुषा-
णास्य सोमः क्रवे दत्ताय वृक्ते मदाय 5, 43, 5. 1, 91, 2. 111, 2. 8, 42, 3. 9, 4,
3 u. s. w. क्रतूदत्तौ VS. 7, 27. CAT. BR. 4, 1, 4, 1. दत्तक्रतू TBR. 1, 5, 4, 2.
ĀCY. GAṆJ. 3, 6. (धेहि) चित्तिं दत्तस्य सुमगत्वमस्मे RV. 2, 21, 6. चित्ति, दत्तैः
8, 68, 4. Oesters die Verbindung क्रवा दत्तस्य, z. B.: क्रवा दत्तस्य तरुषो
विधर्मणि देवासो अग्निं ज्ञयन्त चित्तिभिः RV. 3, 2, 3. 5, 10, 2. 9, 16, 2. VS.
33, 72. न स स्वो दत्तो वरुण धृतिः सा RV. 7, 86, 6. यत्र वक् च ते मनो दत्तं
दधस उत्तरम् । तत्रा सदेः कृणवसे 6, 16, 17. दत्तस्य स्वने मन्युना 1, 139, 2.
अलर्ति दत्तं उत मन्युः 8, 48, 8. को वा युज्ञे परि दत्तं त आपु केन वा ते म-
नसा दाशेम 1, 76, 1. सं ज्ञानत् स्वैर्दत्तैर्मूराः 68, 8 (4). 10, 92, 10. — d) böse
Gesinnung, Anschlag: मा भ्रातृभ्यो अन्तर्जापि वेर्मा सख्युर्दत्तं रिपोभुजिम
RV. 4, 3, 13. इन्द्रो दत्तं परि ज्ञानादकीर्ताम् 10, 139, 6. — e) N. eines Āditiya:
आदित्यो दत्त इत्याङ्गरादित्यमध्ये च स्तुतः NIR. 11, 24, 2, 13. RV. 4, 89, 3, 2, 27,
1. als kosmogon. Macht neben Āditi: अदितेर्दत्तो अजायत् दत्ताद्विदितिः प-
रि RV. 10, 72, 4. अदितिर्ज्ञानिष्ठ दत्त या उक्त्वा तव 5; vgl. 64, 5. दत्त-
स्य जन्मदितिरूपस्यै 3, 7. Daher identificirt mit Pragāpati CAT. BR. 2,
4, 4, 2. प्रजापतय त्वा ज्योतिष्मते ज्योतिष्मत्तं गृह्णामि दत्ताय दत्तवधै TS. 3,
3, 3, 1. Kṛttikā heisst eine Tochter Daksha's CĀNTIKĀLPA 1. In der
nachvedischen Literatur erscheint Daksha neben andern Pragāpati
(HARIV. 14071. 14149. VP. 49. TRIK. H. an. MED.) und öfters auch an
der Spitze derselben (HARIV. 261. VP. 133; vgl. HARIV. LANGL. II, 378,
wo aber der gedr. Text 12492 दत्तं प्रजानां तु पतिम् liest). Er heisst bald
ein Sohn Brahman's (HARIV. 11319. ÇĀK. 186), aus dessen rechtem (द-
त्तिया) Daumen man ihn entstehen lässt, während sein Weib aus dem
linken hervorgeht (MBu. 1, 2574. fg. 12, 7536. HARIV. 12443. VP. 348),
oder Aḡa's des Ungeborenen (Bhāc. P. 4, 1, 47); bald ein Sohn der 10
Praketas oder des Praketas, woher er das patron. Praketasā führt
(MBu. 1, 3130. 12, 6136. 7573. 13, 6830. HARIV. 101. VP. 113). Seiner
Söhne wird nur ganz im Allgemeinen gedacht (MBu. 1, 33. 3431. fg. HAR-
IV. 102. VP. 117), dagegen treten seine Töchter desto mehr in den Vor-
dergrund. Gewöhnlich wird ihre Zahl auf 50 angegeben, von denen 13
Kaçjapa (aus dieser Verbindung geht alles Lebende hervor, Götter,
Ungötter, Menschen und Thiere), 10 Dharma und 27 der Mond ehe-

III. Theil.

licht, M. 9, 128. fg. MBu. 1, 2575. fgg. 3133. fgg. 9, 2013. fgg. 12, 7537.
fgg. HARIV. 103. fgg. 11836. fgg. VP. 115. 60 Töchter erwähnt MBu. 12,
6136. R. 3, 20, 10. Die 10 überzähligen ehelicht Manu HARIV. 12446. fgg.
oder 4 Arishṭanemin, 2 Bahuputra (Brahmaputra), 2 Aṅgi-
ras und 2 Kṛçāçva ebend. 142. fgg. Nach R. 3, 20, 11 erhält Kaçjapa
von den 60 Töchtern nur 8, die übrigen fallen Aṅgiras und Pratjañ-
giras zu; nach Bhāc. im ÇKDR. Dharma 10, Kaçjapa 17, der Mond
27, Kṛçāçva, Bhūta und Aṅgiras je 2. 44 Töchter (12 Weiber des
Kaçjapa, 27 des Mondes und 5 des Dharma) HARIV. 11821. fgg. 24
Töchter VP. 34. 16 Töchter (von denen 13 dem Dharma und je eine
Agni, den Vätern und Bhava [vgl. दत्तकन्या, दत्तजा, दत्तायणी] zur
Ehe gegeben werden) Bhāc. P. 4, 1, 48. fgg. Çiva unterbricht das Opfer
Daksha's, weil er zu demselben nicht eingeladen war, HARIV. 12212.
fgg. 7444. VP. 61. fgg. SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 71, b. एवमाशीः
प्रयुक्ता हि दत्तेण यज्ञता पुरा MBu. 3, 10537. Daher führt Çiva den Bein.
दत्ताधरधंसकत् HALĀJ. im ÇKDR. दत्ताधरधंसक H. 200, Sch. दत्ताधरधंसन
PRAB. 33, 15. दत्तयज्ञप्रभञ्जन und दत्तारि Çiv. दत्तयज्ञविनाशिनी ist nach
WILS. ein Bein. der Durgā. Daksha und Vishṇu identificirt HARIV.
11813. Daksha unter den Viçve Devāḥ HARIV. LANGL. II, 311; die
gedr. Ausg. 11342 liest Uktha st. Daksha. — f) N. pr. eines Sohne:
des Garuda MBu. 3, 3597. — g) N. pr. eines Mannes mit dem patron.
Pārvaṭi CAT. BR. 2, 4, 4, 6. eines Gesetzgebers JĀc. 1, 5. Verz. d. B. H.
No. 1017. 1028. Ind. St. 1, 20. 232. fg. 239. 467. KULL. zu M. 9, 88. GILD.
Bibl. 448. = मुन्भिदे MED. eines Fürsten, eines Sohnes des Uçinara,
Bhāc. P. 9, 23, 2. eines der 5 Brahmanen aus Kānjakubga, von wel-
chen die Brahmanen in Bengalen abstammen sollen, COLEBR. Misc.
Ess. II, 188. KSHIRIÇIV. 2, 8, 4, 8. Verz. d. B. H. No. 543. — Nach den Le-
xicogr. ausserdem h) Çiva's Stier. — i) Hahn TRIK. H. an. MED. HĀJ.
90. — k) eine best. Pflanze H. an. MED. — l) Feuer VIÇVA im ÇKDR.
— 3) f. आ die Erde H. an. MED. — Vgl. अतूर्दत्त, दीन°, समान°, सु°,
दत्तायण, दत्ति.

दत्तकन्या (दत्त + कन्या) f. eine Tochter Daksha's MBu. 1, 2519. 2521.
Insbes. heisst so Durgā, die Gemahlin Çiva's, TRIK. 1, 1, 53.

दत्तक्रतु (दत्त + क्रतु) adj. tüchtige Einsicht habend: ये देवा मनोज्ञाता
मनोयुज्ञा दत्तक्रतवः VS. 4, 11 (TS. v. l.). CAT. BR. 3, 2, 4, 13.

दत्तजा (दत्त + जा, f. von ज) f. eine Tochter Daksha's, insbes. Durgā
H. 203.

दत्तजापति (दत्त + पति) m. der Gemahl der Töchter Daksha's, der
Mond H. 104. Auch Bein. Çiva's ÇKDR. WILS.

दत्तता (von दत्त) f. Geschicklichkeit, Gewandtheit ŚĀU. D. 90.

दत्तताति (wie eben) f. geistige Fähigkeit: जीवातुं ते दत्ततातिं कृषामि
AV. 8, 1, 6.

दत्तनिधन (दत्त + नि) n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 218.

दत्तपति (दत्त + पति) m. Herr der Fähigkeiten (nach ŚĀU.): स दत्ता-
यां दत्तपतिर्बभूव RV. 1, 93, 6; vgl. 36, 2.

दत्तपितर (दत्त + पि) adj. pl. °पितरस् und °पितारस्; nach den
Comm. 1) den Daksha zum Vater habend. — 2) Fähigkeiten bewah-
rend, — besitzend, — verlehend; vgl. RV. 3, 27, 9. देवाः RV. 6, 30, 2.